

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2021. gada 5. martā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemtus pieteikumus par lietas ierosināšanu, kurus iesniegusi Rīgas rajona tiesa (pieteikums Nr. 21/2021) un Zemgales rajona tiesa (pieteikums Nr. 23/2021) (turpmāk – Pieteikumu iesniedzējas),

konstatēja:

1. Pieteikumu iesniedzējas lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2017. gada 7. februāra noteikumu Nr. 78 “Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 78) 88.2. apakšpunktu un 89. punktu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2020. gada 24. janvārim), ciktāl tie nosaka energoapgādes komersanta (sistēmas operatora) tiesības aprēķināt patērētās dabasgāzes daudzumu, ņemot vērā sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktās dabasgāzes diferencētās patēriņa normas un pārrēķina veikšanu par izlietoto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumiem dubultā apmērā, (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 64. pantam, 105. panta pirmajam un trešajam teikumam, kā arī Enerģētikas likuma 107. panta septītajai daļai.

Abos pieteikumos formulēti identiski prasījumi un sniegts līdzīgs lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums, tāpēc tos ir lietderīgi izskatīt vienlaikus.

2. Noteikumu Nr. 78 88.2. apakšpunkts noteica:

“Šo noteikumu 87. punktā minētā pārkāpuma dēļ sistēmas operators patērētās dabasgāzes daudzumu aprēķina šādi: [...] mājāsaimniecības lietotājam – ņemot vērā sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktās dabasgāzes diferencētās patēriņa normas sadzīves vajadzībām un apkurei dzīvojamās un saimniecības ēkās vai ņemot vērā lietotāja dabasgāzes iekārtu un aparātu maksimālo iespējamo slodzi, ja lietotājs gazificētajā objektā dabasgāzi izmanto mērķim, kas nav ietverts diferencētajās patēriņa normās sadzīves vajadzībām un apkurei dzīvojamās un saimniecības ēkās.”

Savukārt Noteikumu Nr. 78 89. punkts paredzēja:

“Ja izdarīts šo noteikumu 87. punktā minētais pārkāpums, sadales sistēmas operators veic pārrēķinu par izlietoto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumiem dubultā apmērā atbilstoši šo noteikumu 88. punktam, atskaitot ar komercuzskaites mēraparātu uzskaitīto dabasgāzes daudzumu periodā, kurā samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums, un dabasgāzes cenu nosakot pēdējās garantētās piegādes cenas apmērā pārkāpuma fakta konstatācijas mēnesī. Pamatojoties uz veikto izlietotās dabasgāzes pārrēķinu, sistēmas operators izraksta lietotājam rēķinu, kurā norāda izlietotās dabasgāzes pārrēķinu un samaksas termiņu. Lietotājam ir pienākums laikus un pilnā apmērā norēķināties ar sadales sistēmas operatoru.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā tiesas pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu normu atbilstību augstāka

juridiska spēka tiesību normām. Līdz ar to pieteikumos ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesai, izskatot civillietu. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 1. punktam pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot civillietu pirmajā instancē, uzskata, ka norma, kas būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikumu iesniedzēju izskatīšanā ir civillietas, kurās energoapgādes komersants, pamatojoties uz apstrīdētajām normām, cēlis prasības pret privātpersonām par parāda piedziņu. Tādējādi apstrīdētās normas Pieteikumu iesniedzēju izskatīšanā esošajās lietās ir piemērojamas. Pieteikumu iesniedzējas uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 64. pantam, 105. panta pirmajam un trešajam teikumam, kā arī Enerģētikas likuma 107. panta septītajai daļai.

Līdz ar to Pieteikumu iesniedzējas ir tiesīgas iesniegt pieteikumu, ievērojot tam Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Tiesas pieteikumam jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Pieteikumi ir formulēti motivētu lēmumu veidā, tajos ir sniegts lietu faktisko apstākļu izklāsts, kā arī juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 64. pantam, 105. panta pirmajam un trešajam teikumam, kā arī Enerģētikas likuma 107. panta septītajai daļai. Pieteikumiem ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikumi atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Ministru kabineta 2017. gada 7. februāra noteikumu Nr. 78 “Dabaszāģes tirdzniecības un lietošanas noteikumi” 88.2. apakšpunkta un 89. punkta (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2020. gada 24. janvārim) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. pantam, 105. panta

pirmajam un trešajam teikumam, kā arī Enerģētikas likuma 107. panta septītajai daļai” pēc pieteikumiem, kurus iesniegusi Rīgas rajona tiesa (pieteikums Nr. 21/2021) un Zemgales rajona tiesa (pieteikums Nr. 23/2021).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Ministru kabinetu – **līdz 2021. gada 5. maijam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš